

Ψυχοκοινωνικές επιδράσεις συμμετοχής μαθητών και μαθητριών σε μουσικά σύνολα: μία ποιοτική έρευνα στο Μουσικό Σχολείο Ρόδου

Τσιμπούρη Θεοδώρα
ΣΕΕ Μουσικής Νοτίου Αιγαίου

Διεθνώς έχουν γίνει έρευνες για:

- Την εξερεύνηση της εμπειρίας μαθητών /μαθητριών και εκπαιδευτικών οργανικών και φωνητικών μουσικών συνόλων των σχολείων
- Τη μελέτη των κοινωνικών επιδράσεων από τη συμμετοχή μαθητών/τριών σε οργανικό ή φωνητικό σύνολο

Σύμφωνα με τις έρευνες.....

Η συμμετοχή των μαθητών/τριών σε ομαδική μουσική δραστηριότητα:

- ❑ βοηθά τα παιδιά να αυτοπροσδιορίσουν την ταυτότητά τους

- ❑ καλλιεργεί την κοινωνικότητα

- ❑ δημιουργεί την αίσθηση του «ανήκειν»

(Mota & Figueiredo, 2012· Creech et al, 2013· Hallam, 2015)

Επιπλέον

Η συμμετοχή σε ομαδική μουσική δραστηριότητα:

- Καλλιεργεί την αυτοεκτίμηση
- Αναπτύσσει τις διαπροσωπικές σχέσεις
- Αποτρέπει τις εξαρτήσεις και την παραβατική συμπεριφορά

(Hall, 2005; Davis, 2009 ; Hallam, 2010,2015 ; Psaltopoulou, et.al. 2014)

Στην Ελλάδα

- Στην Ελλάδα υπάρχουν σχετικές έρευνες που να σχετίζονται με μουσικά σχολεία (Κολιάδη-Τηλιακού 2007, 2009· Μπέλλος 2016 ·Tsimpouri, Vaiouli, 2017 ·Tsimpouri, Koliadi-Tiliakou, 2019) αλλά καμία που να εστιάζει σε μουσικά σύνολα

Τα Ελληνικά Μουσικά Σχολεία

- Μαθητές 12-18 ετών
- Εισαγωγικές εξετάσεις (ή κατατακτήριες)
- Υποχρεωτικά μουσικά όργανα (πιάνο-παραδοσιακό όργανο αναφοράς)
- 49 Μουσικά Σχολεία
- 42 ώρες ωρολόγιο πρόγραμμα
- 2-4 ώρες την εβδομάδα μουσικά σύνολα

Μουσικά σύνολα

- Χορωδία
- Παραδοσιακή χορωδία
- Ορχήστρα
- Παραδοσιακή ορχήστρα
- Λαϊκή ορχήστρα
- Οργανικά σύνολα(κρουστών, εγχόρδων, πνευστών)
- Body percussion

Σκοπός της έρευνας

Η παρούσα έρευνα στοχεύει:

- Στην εξερεύνηση της εμπειρίας μαθητών και εκπαιδευτικών μουσικών συνόλων των ελληνικών μουσικών σχολείων
- Στη μελέτη των κοινωνικών επιδράσεων από τη συμμετοχή μαθητών σε μουσικό σύνολο
-

Ερευνητικό ερώτημα

- Πώς η συμμετοχή σε μουσικό σύνολο (οργανικό ή φωνητικό) επηρεάζει κοινωνικά και ψυχολογικά τους μαθητές και τις μαθήτριες;

Συμμετέχοντες

- Στην έρευνα συμμετείχαν οι μαθητές και οι μαθήτριες των συνόλων της ευρωπαϊκής χορωδίας και ορχήστρας του Μουσικού Σχολείου Ρόδου
- Οι ηλικίες των μαθητών και μαθητριών κυμαίνονταν από τα 13 ως τα 18 έτη

Ερευνητική μέθοδος

- Ποιοτική έρευνα
- Μελέτη περίπτωσης
- Ερευνητικά εργαλεία: ημιδομημένη συνέντευξη και συμμετοχική παρατήρηση

Δεοντολογία

- Από την έρευνα αφαιρέθηκαν τα στοιχεία που προσδιόριζαν την ταυτότητα των μαθητών
- Χρησιμοποιήθηκαν ψευδώνυμα
- Η συμμετοχή στην έρευνα ήταν προαιρετική
- Δόθηκε συγκατάθεση από τους γονείς για τη συμμετοχή

Κοινωνικές συνέπειες

- Δέσιμο μεταξύ των παιδιών
- Αίσθηση του ανήκειν
- Αφοσίωση στο σχολείο
- Μείωση της σχολικής εγκατάλειψης
- Φιλία
- Δυνατότητες επαγγελματικής ανάπτυξης

Τα παιδιά λένε:

- Έχουμε δημιουργήσει φιλικές σχέσεις με παιδιά από άλλες ορχήστρες. Ο ένας βοηθά τον άλλο, συνεργαζόμαστε, άλλος βάζει τα θεμέλια άλλος χτίζει από πάνω, σαν να χτίζεις ένα σπίτι άρα όλοι συμμετέχουμε (Κλεοπάτρα, 14, ετών)

Τα παιδιά λένε

- Τα χρόνια που είμαι στο σχολείο δημιούργησα φιλίες στην ορχήστρα. Ειδικά με τον κολλητό μου που παίζουμε μαζί και έχουμε και κοινά ενδιαφέροντα (Γιάννης, 14 ετών)
- Πολύ ωραία ατμόσφαιρα. Τα μεγαλύτερα παιδιά βοηθούσαν τα μικρότερα (Αριάδνη, 17 ετών)

Τα παιδιά λένε:

- Με τη χορωδία γνώρισα πολλούς ανθρώπους Έκανα πολλές φιλίες.... (Κλειώ, 16 ετών)
- Στο Δημοτικό δεν είχα φίλες. Ούτε μία. Με τη συμμετοχή μου στη χορωδία άρχισα να καταλαβαίνω το νόημα της φιλίας και της συνεργασίας (Αριάδνη, 16 ετών)
- Έμαθα να συνεργάζομαι και να μοιράζομαι Είμαστε οικογένεια(Νίκος, 14 ετών)

Τα παιδιά λένε:

- Μέσω του συνόλου έχουμε την ευκαιρία να παίζουμε σε πολλά μέρη , στην Ελλάδα και το εξωτερικό (Αριάννα, 15 ετών)
- Παίζουμε με τους φίλους μας..... Αποφάσισα να γίνω επαγγελματίας μουσικός (Νίκος, 15 ετών)

Κοινωνικά οφέλη

- Υπευθυνότητα
- Δέσμευση
- Αυτοεκτίμηση
- Αυτοπεποίθηση
- Αυτογνωσία
- Αυτοπειθαρχία

Τα παιδιά λένε:

- Όταν παίζω καλά νιώθω, πώς να το πω, ικανοποίηση και αυτοπεποίθηση. Με βοήθησε να αντιμετωπίζω πολλές περιστάσεις (Νίκος, 15 ετών)
- Έκφραση, ελευθερία αλλά και υποχρέωση , αυτό είναι ορχήστρα (Δημήτρης, 16 ετών)

Οι μαθητές και οι μαθήτριες λένε:

- Ορχήστρα για μένα σημαίνει ελευθερία, πειθαρχία, αυτοεκτίμηση (Δημήτρης, 17 ετών)
- Η Ορχήστρα είναι συνεργασία, σιγουριά, αυτογνωσία (Αριάδνη, 17 ετών)
- Η συμμετοχή μου σε μουσικό σύνολο με βοήθησε να γνωρίσω καλύτερα τον εαυτό μου, να νιώθω πιο υπεύθυνη (Αρσινόη, 15 ετών)

Ψυχολογικές επιδράσεις

Η συμμετοχή σε μουσικό σύνολο προσφέρει:

- Θετικά συναισθήματα
- Χαρά
- Ενεργητικότητα
- Αίσθηση χαλάρωσης
- Μείωση του στρες και της κατάθλιψης

Οι μαθητές και οι μαθήτριες λένε:

- Το σύνολο με βοηθά να εκφράσω τα αισθήματά μου ...με κάνει πιο χαρούμενη (Αρσινόη, 15 ετών)
- Η χορωδία για μένα σημαίνει χαρά, σημαίνει συναισθήματα (Εύα, 16 ετών)
- Στο σύνολο αισθάνομαι να χαλαρώνω ... με βοηθά να μειώσω το στρες (Γιάννης, 16 ετών)

Οι μαθητές, οι μαθήτριες και η ευρύτερη κοινωνία

Η συμμετοχή των παιδιών σε μουσικό σύνολο

- Βελτιώνει την κατανόηση του εαυτού και των άλλων δημιουργώντας έτσι καλύτερους μελλοντικούς πολίτες
- Μειώνει τις αντικοινωνικές συμπεριφορές
- Εξαλείφει συναισθήματα απομόνωσης και μοναξιάς

Οι εκπαιδευτικοί λένε:

- Η ορχήστρα και η χορωδία προσφέρουν στην κοινωνικοποίηση του παιδιού
- Καλλιεργείται η αυτοεκτίμηση
- Αναπτύσσεται κλίμα συνεργασίας, αλληλοσεβασμού και πειθαρχίας
- Βελτιώνεται την αυτοπειθαρχία

Συμπεράσματα

- Η συμμετοχή σε μουσικό σύνολο:
- Οικοδομεί την αυτοεκτίμηση
- Καλλιεργεί θετικά αισθήματα αυτοξίας και αυτοπεποίθησης
- Δημιουργεί την αίσθηση του “ανήκειν”
- Αποτρέπει τον κοινωνικό αποκλεισμό και το σχολικό εκφοβισμό

Ευχαριστώ πολύ
για την προσοχή σας